

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 17. FEBRUARJA 1939.

ŠTEV. 23.

PIJA XI. NI VEČ. Bil je pravi vodnik narodov, Mojzes našega časa. Videl je, kako se staro podira in kako nova gibanja iščejo človeštvu lepše bodočnosti. A on je spoznal, da bi bila ta bodočnost, ki jo obljublja komunisti in rasisti, v resnici novo barbarstvo. Zato se je celo življenje trudil, da bi svet spoznal in priznal krščanstvo in zlasti vse tiste njegove nauke, ki edini morejo prinesiti srečo človeštvu.

Mimo njega ni mogel nihče. Ob vsaki priliki je kazal junaško in neuklonljivo na strahote, ki nam grozijo. On edini je imel pogum, da je očitno in odločno obsojal vse krivice in zločine v človeštvu in mogočna nekrščanska gibanja. Zato so ga mnogi smrtno sovražili.

Razodel ni nobenega novega nauka. Toda večne resnice je pribil s tako močjo in s toliko vero, da ga je slišal ves svet.

Že pred leti smo mislili, da nam bo vzet. Po posebni milosti božji je živel toliko časa, da nam je povedal, kar nam je povedati moral. Odločne Pijeve okrožnice so bile skoraj edini svetli žarki v teh temnih in viharnih dneh, ki so svetu rešile svobodo, pravico in duha.

Nam dijakom je Pij XI. posebno lep zgled, kakšni naj bomo v dobi trdih bojov in preizkušanj:

ne jadikovati in zabavljati čez naše čase, marveč povsod neprestano delati v svojem okolju; vzgojiti najprej sebe in potem druge v cele katoličane, ker samo to je važno in odločilno; ceniti učenje in znanost in si na vso moč prizadevati, da si je čim več pridobimo; zlasti hočemo biti edini, disciplinirani, čisti, požrtvovalni in nadnaravno usmerjeni: vse to bomo pa dosegli najlažje po KA, ki jo je on prav za nas priklinal v življenje. To bo najlepši venec, ki ga moremo slovenski dijaki Piju XI. položiti na grob.

ZGODOVINSKI POMEN PIJA XI.

ZGODOVINSKI POMEN PIJA XI.

Ljudje so v svoji sebičnosti res čudni in smešni. Zlasti čudni so njihovi nazori v zgodovini. Malo manjka, da ne napišejo biografije svojega občudovanca že ob njegovem rojstvu. Marsikdo se želi videti zgodovinsko poveljčane že pred svojo smrtjo. Drugi mislijo, da bo tudi kritična bodočnost sodila o njih tako laskavo kakor od njih podkupljeni plačanci, ki ponarejajo javno mnenje, ali pa jim za bodočnost sploh nič ni in so zadovoljni, ako se le med svojimi sodobniki »uveljavijo«. So, ki ne morejo trpeti tekmeca in zato njegove vrline in zasluge zamolčujejo, prezirajo, podcenjujejo, kar se jim posreči zlasti tedaj, če se njihov tekmeč iz svoje poštenosti ne mara posluževati njihove osebne reklamne metode. Končno se najdejo ljudje, ki ne služijo ideji kot nekemu skupnemu blagru, ampak žele, da ideja služi njihovi osebni slavi.

Nobeden izmed teh ljudi ni poklican izrekati objektivne sodbe o zgodovinskem pomenu kake osebnosti.

ZA KONČNO SODBO ŠE NI ČAS.

Pokojni papež Pij XI., ki je bil kritičen historik, je o pogojih za zgodovinsko pravilno in popolno sodbo o pomenu kake javne osebnosti sodil drugače. Dne 18. junija 1935. je Pij XI. sprejel v privatni avdienci nemškega profesorja Jožefa Schmidlina, ki je Pastorlevo Zgodovino papežev skušal nadaljevati od l. 1800. pa skoz do Pija XI. Po prvih dveh zvezkih (od Pija VII. do Leona XIII.), je v 3. zvezku nameraval izdati zgodovino papežev Pija X., Benedikta XV. in Pija XI. Zgodovino papeža Pija XI. je imel torej obdelano že pred 18. junijem 1935. Na njegovo vprašanje, ali jo lahko izda, mu je Pij XI. s prekipevajočo bridkostjo odgovoril: »Po smrti hvali... ali ne hvali! Počakajte, da umrem, počakajte, da umrem.« (Post mortem lauda... vel non lauda! Mi lasci morire, mi lasci morire!). To so besede, ki so zares vredne velikega suverena in velikega učenjaka — zgodovinarja.

Sedaj je Pij XI. na žalost vsega kulturnega sveta — mrtev. Ali naj se sedaj edinole pisatelj njegove biografije veseli, da jo bo lahko zaključil z datumom njegove smrti? Ali je sedaj res že mogoče predstaviti Pija XI. v vsem njegovem svetovno-zgodovinskem pomenu? Mislimo, da popolnoma v njegovem duhu tudi mi lahko rečemo: Počakajmo, da umremo mi in počakajmo, da umreta še dve generaciji za nami. Zgodovina je velika perspektiva, v katero ni mogoče zajeti dogodkov in oseb, ki stoje tik pred našimi očmi. Govoriti moremo le o njih neposrednih vtisih na nas, čeprav tudi o teh ne izven vplivov, ki prihajajo na nas iz naše druge okolice.

KAJ VIDI VES SVET V PAPEŽU.

Mislimo pa, da nam bo zgodovina dala prav, če rečemo, da so vtisi novejših papežev na sodobni svet brez razlike narodnosti in verstev vedno bolj globoki, splošni in silni. Svet se vedno bolj zaveda, da je vsakokratni papež edini monarh na vesoljnem svetu, ki po svoji službeni dolžnosti in iz ljubezni do Boga in do človeštva ob vseh prilikah in neprilikah oznanja mir, resnico, pravico in ljubezen; ki razširja, pospešuje in brani kraljestvo Bogu udanega svobodnega duha proti vsakršnemu peklenškemu nasilju; ki želi človeštvu časno in večno srečo, obsoja vsako zlo, tolaži nesrečne in podpira s svojo dobrotlostjo vse pomoči potrebne. Ni ga monarha ali državnega predsednika, ki bi mogel v tem pogledu s papežem tekmovati.

PORAJA SE NOVO DUHOVNO IN SNOVNO ŽIVLJENJE.

Delo svojih neposrednih prednikov je Pij XI. odlično nadaljeval in sicer s tisto življenjsko logičnostjo in doslednostjo, ki je lastna le socialnemu organizmu, namenjenemu za vse čase. Z rešitvijo rimskega vprašanja je utrdil prestol sv. Petra v Rimu. V novi luči je zažarela tista trdna točka, s katere je mogoče premakniti ves svet; iz nje izžareva Katoliška akcija po vesoljnem svetu; v njej se stikajo niti cerkvenih diplomatskih zastopstev pri državah, ki so sklenile svoje konkordate s sveto Stolico. Tu ima društvo narodov svoja najbolj ugodna tla in svojega najboljšega varuha. Tu prevaja vodja vsega civiliziranega sveta. Tu so se okoli svojega vodja Pija XI. zbrali milijoni in milijoni, s kakršnimi se ne more ponášati noben drug vodja. Od tu se razlega živ glas po svetovnih evharističnih in drugih mednarodnih katoliških kongresih. Tu je Pij XI. začel zbirati svoje nove generacije — na tisoče in tisoče mladih poročencev, ki so prejeli blagoslov svojega skupnega očeta. Pod neposrednim blagoslovom Pija XI. se po katoliškem svetu poraja novo duhovno in telesno življenje. Kot tri največje zablode svojega časa je Pij XI. obsodil brezbožni komunizem, protislovni krščanski socializem in brutalni razizem.

PIJEVO DELO JE VELIKANSKO.

Delo, ki ga je izvršil papež Pij XI., je velikansko. Posvetil mu je vse svoje sile, a ne za to, da bi ovekovečil samega sebe, ampak za to, da bi vladal mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. To delo bo njegov naslednik nadaljeval. Zato se vez med njim in njegovimi nasledniki ne bo pretrgala. Umirajo sicer papeži, a papeštvo živi.

Tudi naša skrb

JAPAN — VELIKA SKRB CERKVE

Gotovo je danes ena velikih skrbi katoliške Cerkve ta, da pripelje h Kristusu japonsko izobraženstvo. Razlogi so jasni. Japonska ima vedno večji vpliv v svetu, zato ni vseeno, ali je katoliška ali ne. Narod z visoko kulturo, kakršen je japonski, pa je možno spreobrniti le po izobraženstvu. Zato so katoliške šole neobhodno potrebne.

BREZ CILJEV IN ZVEZD

Nekateri tavajo in iščejo opore, drugi so obupali nad iskanjem in napravili samomor ali pa se predali življenju »brez smisla in cilja«. Na eni strani torej bleščeč videz visoke kulture, na drugi strani pa strašna notranja razdvojenost in duhovna plitvost — to je, kar označuje veliko večino japonske mlade inteligence.

KATOLIŠKA UNIVERZA IN SREDNJE ŠOLE

Šele od daleč slutijo redki posamezniki, da bi bila japonski mladini potrebna opora, kakršno daje katolicizem. A ta je na Japonskem še premajhen in preskromen.

Dočim imajo protestantje 4 univerze in je v Tokiu samem več državnih univerz, imamo katoličani v vsej Japonski eno samo univerzo. A vendarle, v poganškem mestu Tokiu le stoji katoliška univerza in rodi in bo rodila bogate sadove. Od tod odhajajo v javne službe leto za letom mladi izobraženci, ki tam nastopajo kot katoličani ali pa vsaj kot pogani spoštujejo in cenijo katoliško Cerkev. Oboji vrše apostolat za katoliško vero med

japonskim narodom. Na Japonskem je potem tudi še 32 katoliških srednjih šol. Tu imamo še največ pokazati — Tu vrše katoliški redovniki in predvsem redovnice najvažnejše delo za rast Cerkve na Japonskem.

TEKMA MED PROTESTANTI IN KATOLIKI

Vse naporno delo v šolskem pogledu daje lepe upe, a nehotе se človek vpraša: Zakaj imajo protestantje 4 univerze, mi le eno? Oni 77 srednjih šol, mi 32? Zakaj imajo protestantje v srednjih in višjih šolah 40.000 gojencev, mi 17.000. Komaj polovico!

MANJKA PROSTOROV, SREDSTEV, DELAVCEV...

A še nadalje se vsiljuje vprašanje: Zakaj so morale frančiškanske odsloviti 240 gojenk in so jih sprejele le 160? Zakaj jezuiti v svojo univerzo ne morejo sprejeti vseh priglašencev? Zakaj morajo leto za letom odslavlјati po vseh katoliških šolah številne priglašence?

Plemenite japonske družine si namreč štejejo v čast, če lahko dajo svoje hčere v vzgojo katoliškim redovnicam. Zakaj torej katoliške šole ne ustrezajo želji prosilcev?

Odgovor na to vprašanje je žalosten: Ni prostora, ni sredstev. In drugi: Ni misijonskih delavcev. In to se ponavlja vsako leto.

MISLIMO NA JAPAN

Zato nam sveti oče tako naroča, naj molimo tudi v ta namen. Je pa to tudi resen opomin katoličanom v Evropi. Kdo je kriv in komu se šteje v sramoto, če ni sredstev in ne delavcev?

je predstavljala cerkev sv. Petra, jo vrže sv. očetu pred noge, da se razleti na drobne kosce, in zavpije: »Glej, stavec, tako bom zdobil tebe in tvoje kraljestvo.«

Tedaj papež vstane in ponosno zapusti dvorano z eno samo besedo na ustnicah: »Tragediante!« In res je bilo kasneje Napoleono-vo življenje velika žaloigra. »Stavec« je pa preživel l. 1821., ko je pregnani cesar umrl na otoku svete Helene.

ALI ŽE VEŠ...?

da je voditelj belgijskih marksistov Emil Vandervelde, ki je pred kratkim umrl, večkrat dejal svojemu prijatelju, da ga vedno prešine neka bojazen, kadar se spomni na skrivnost življenja onstran groba; da se je začela prva seja slovaškega parlamenta v Bratislavi z »Očenašem« v cerkveno slovanskem jeziku;

da opravi v Nizozemski 20.000 laikov vsako leto zaprte duhovne vaje;

da je Daladier framacson, a njegov šef kabineta ima v loži še višjo šaržo kot sam g. Daladier;

da izhaja na Hrvaškem 1 katoliški dnevnik, 12 katoliških tednikov, 46 mesečnikov in deset ostalih katoliških listov;

da vkljub nacističnemu nasprotovanju število bogoslovcev v Münchenu raste. Letos bo posvečenih 54 novomašnikov, kar pomeni velik porast;

da je prestopil v katolicizem vrhovni poveljnik vseh japonskih zračnih sil general Togukava.

*

KOLIKO STANE POKLICNI ŠTUDIJ V NEMČIJI

Berlinska »Germania« je prinesla 2. VIII. 1938. primere, koliko stane poklicna izobrazba v Nemčiji.

Po teh cenitvah je potrebnih za celotno izšolanje lekarnarja okoli 7500 M, za diplomiranega inženirja 6800 M, za zdravnika 9200 M, za kemika 8700 M, za jurista 6600 M, za zobozdravnika 7700 M, za živinozdravnika blizu toliko, za srednješolskega profesorja blizu 11000 M. Pri teh številkah se upošteva, da kraj univerzitetnega študija večinoma ni obenem bivališče staršev.

Štroški za študij so danes manjši, ker so ustanovljene posebne družbe, ki oskrbijo denar.

Izučitev za rokodelca je seveda veliko cenejša. Toda pri tem moramo upoštevati, da zahteva ustanovitev obrtnega podjetja ali samostojne delavnice precejšnја denarna sredstva, tudi tedaj, če ima podjetje le skromen obseg. Tako je treba za začetek pekarije najmanj kakih 3000 M, mesarije 3000 M, slaščičarne 5500 M, vrtnarije 5500 M, tiskarne 10000 M, knjigovoznice 4000 M, ključavničarstva 3000 M, steklarne 3000 M, mizarstva 3000 M.

PRAZNIK SV. TREH KRALJEV NA BAVARSKEM PREPOVEDAN

München, 3. jan. . . Bavarske oblasti so izdale odlok, da se na Bavarskem odslej ne bo več praznoval praznik Sv. Treh kraljev. Ta ukrep ne dopušča nikakršne izjeme. Vse trgovine bodo morale biti odprte in vsi uradi in delavnice bodo morali poslovati.

PIJ VII. IN NAPOLEON

L. 1804. je hotel Napoleon ujetega papeža Pija VII. s sladkimi besedami in obljubami pridobiti za svoje načrte, ki so bili sramotni za Cerkev. Papež ga je zavrnil z eno samo besedo: »Commediante!«

»Kaj,« plane cesar pokonci, »jaz komedijant? Ti, far, sedaj je tvoja usoda zapečatená!« Sopi-hajoč od jeze pograbi na mizi stoječo umetnino iz mozaika, ki

Tom Playfair

Pater rektor je predobro vedel, kaj to pomeni. Pred njegovimi očmi je strela zadela njegove dečke. In iz strašne tišine in teme, ki je sledila, se je dvignil njegov odločni in jasni glas ter je izgovoril besede odveze:

»Ego vos absolvo a peccatis vestris, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Jaz vas odvezujem od vaših grehov v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.«

Prefekt je ponovno prižgal svetilko ter se postavil ob stran svojega predstojnika.

»Otroci,« je nadaljeval pater rektor, »oblecite se ter mirno pojdite iz spalnice, drug za drugim. Šli boste v bolnico, nevihta je prešla, nevarnosti ni več.«

V podobnih okoliščinah za nesrečo ne sledi takoj strah. Vedno je med obema vmesni čas, v katerem se domišljija polagoma napolni z resničnostjo in z grozo. Šele nato pride strah.

Pater rektor je torej izbral primeren trenutek. Nekaj časa pozneje bi morda nastal kočljiv prizor. Predstojnikov mir je vplival na vse duhove. Mirno, brez šuma in plašno so odšli otroci iz spalnice. S kakšno tesnobo pri srcu jih je prešteval pater rektor! To je bil najbolj bolesten trenutek njegovega dolgega življenja.

Sest gojencev je že šlo mimo.

Se trije ... Devet.

Se eden, in še dva. Dvanajst.

Domneva ga ni varala. Pet gojencev je bilo zadetih. Vzel je svetilko in pohitel pod kupolo.

Tom je ležal na tleh. Oči je imel zaprte, glavo naslonjeno na Greena; poleg njega Alec, popolnoma miren; nato Harry Quip s široko in krvavečo rano na glavi. Pitch je sedel na svoji postelji ter nekaj neskladnega zlogoval.

»Tom!« pravi pater rektor in se skloni, da bi ga prijel za roko.

Tom je odprl oči.

»Da, pater ... jaz nisem nič ... kaj pa je bilo?«

Pater rektor se je približal Greenu. Srce mu ni bilo več. Sklonil se je nad Jonesa, in dve solzi sta mu pritekli iz oči. Green in Jones sta bila takoj ubita. Nista več slišala groma, ki je sledil neposredno za bliskom. Bog, ki sta ga tisto jutro prejela, ju je poklical k sebi.

Toma je rešila njegova premočena obleka. Morilni tok si je rajši postal pot skozi obleko kakor skozi mišice. Tom ni vedel, kako tesno ga je objela smrt. Nobeden izmed dečkov ni vedel, kaj je tista strahotna sila, ki jih je pometala po tleh.

DVANAJSTO POGlavJE.

Tom se skloni nad Harryja Quipa.

»Harry, ali slišiš?«

Nič odgovora.

Pater se nalahno dotakne Toma.

»Playfair, ali morem računati na vašo hladnokrvnost?«

»Da, pater, če mi le poveste, kaj je prav za prav bilo. Čutil sem, kakor da je nekaj posebnega šlo skozi mene; na desni nogi me boli, kakor da bi se opeklo.«

»Strela je udarila v hišo. Tudi vas je nekoliko zadela. S Harryjem je veliko težje. Green in Janes sta izgubljena. Nesite Harryja na to posteljo, Pitch naj vam pomaga. Če se bo zavedel, mu nikar ne pripovedujte, kaj se je zgodilo in kažite mu le vesel obraz.«

»Primi ga za ramena, John!«

Previdno sta položila Harryja na suho žimnico. Med tem se je pater rektor trudil, da bi morda le našel kako znamenje življenja v Greenu in Jonesu.

Harry se je začel premikati.

»No, kako je kaj, Harry!« se je delal Tom veselega.

»Tom!« je zamrmral Harry in na široko odprl usta.

»Kaj je? Da, jaz sem; ti je bolje?«

»Kaj se je zgodilo?«

»Električna priprava se je razbila in na nas razsula, kar je bilo v njej. To ni čisto nič posebnega. Na velesojmu se kaj takega dobi za pet soldov.«

Toda ta razlaga Harryja ni spravila v smeh.

»Kje je moja noga?« vpraša.

»Tam, kjer vedno.«

»Ne, ni tam.«

»Na, kaj pa je potem to?« Tom je prijel za nogo in jo dvignil kvišku.

»Ne čutim je več.«

»Glej, da ti ne uide.«

ABBÉ BOURDOT

PODEŽELSKI DUHOVNIK IN SLOVIT NARAVOSLOVEC

Abbé Hubert Bourdot je danes ena največjih znanstvenih avtoritet na področju mikologije (nauka o gobah), pa vendar živi življenje preprostega podeželskega duhovnika. Bil je rojen 1861. v Imphyju (v Nièvre), kjer je bil njegov oče orožnik. Z 18 leti je stopil v duhovsko semenišče, s 23 dobil profesuro, s 37 leti pa je prevzel malo faro v škofiji Moulins, kjer še sedaj pastiruje.

Že v zgodnji mladosti se je zelo zanimal za naravoslovje. Med študijem v duhovskem semenišču je veliko botaniziral in je tudi ustanovil naravoslovni krožek med svojimi tovariši. Kot profesor v zavodu Saint Michel je posvetil prosti čas študiju rastlinstva. 1888. je objavil opis 56 novih rastlinskih vrst iz pokrajine Allier; ravno prej je izšlo važno delo pomembnega botanika in to delo je bilo z Bourdotjevo publikacijo srečno dopolnjeno. Kmalu nato se je Abbé Bourdot popolnoma posvetil goboslovju. Do leta 1890. je bilo znanih le 113 vrst gob. To število je Abbé Bourdot hitro povečal, z njegovim delom se je dvignilo na 500 in okoli leta 1900. že na 1000 vrst. Ko je prevzel župnijo, je svoje raziskovanje nadaljeval, pri čemer mu je pomagal pomočnik, ki si ga je sam izšolal. Dopolnjeval si je z drugimi odličnimi raziskovalci gob; eden teh je južnotirolski župnik Bresadola, s katerim je kmalu sklenil tesno prijateljstvo. Bresadola je imenoval eno vrsto, ki jo je sam odkril, po Bourdotju. Od l. 1903. je Bourdot priobčeval svoje goboslovne izsledke v »Hyménomycètes de France«; pozneje so ti izsledki izšli v enotnem delu, ki je utemeljilo njegov sloves med strokovnjaki.

Številne znanstvene ustanove so ga odlikovale. Tako je postal častni predsednik Mikološke družbe v Franciji, častni član Britske mikološke družbe, podpredsednik amsterdamskega mednarodnega kongresa (1935.) in dobil še mnoga druga odlikovanja in številne nagrade.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).